

Posudek oponenta bakalářské práce

ETF UK Studijní obor: Pastorační a sociální práce

Autor: Jana Žalmanová

Název práce: Individuální plánování z pohledu klientek azylového Domu Naděje Praha - Vršovice

Oponent: Mgr. Tereza Najbrtová, Jabok – vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická

Studentka Jana Žalmanová si za téma své práce zvolila individuální plánování (dále IP) s důrazem na plánování v azylovém Domě Naděje v Praze – Vršovicích. Výběr tématu považuji za vhodný už proto, že autorka vychází ze své osobní zkušenosti s touto problematikou a je schopná teoretické poznatky doplnit vlastní zkušeností z praxe.

První kapitola se věnuje službám sociální prevence v kontextu sociálních služeb. Autorka adekvátně vychází ze Zákona o sociálních službách, uvádí zdroj, ale přesné citace nedává do uvozovek. V závěru kapitoly 1.2. autorka vychází ze zdroje z roku 1994 a tato neaktuálnost je velmi patrná. Vzhledem k tématu a jeho nutného propojení s platnou legislativou je využití tohoto zdroje pro mne otázkou.

V podkapitole 1.2.1. se autorka odkazuje na Zákon o sociálních službách a vyhlášku navazující na tento zákon, ale zdroj neuvádí. Ve výčtu činností služby azylového domu dle Vyhlášky č. 505/2006 Sb. pak autorka neuvádí celou nabídku. Konkrétně jde o „podporu při aktivitách podporujících sociální začleňování a zajištění stravy“. Z mého pohledu by této podkapitole s názvem „Služba sociální prevence v azylovém domě“ prospělo, kdyby se zde pro ucelenější představu, objevilo širší zmapování azylových domů v Praze (dále AD), nikoli pouze AD Naděje. Bližší specifikaci AD Naděje Praha – Vršovicích se autorka věnuje v další podkapitole.

Podkapitola 1.2.2. „Dům NADĚJE Praha – Vršovice“ pracuje s pojmy jako „sociální poradenství“, „základní sociální poradenství“, a „odborné sociální poradenství“. Text působí dosti zmatečně a neodpovídá legislativě. „Pomoc při vyřizování běžných záležitostí“ spadá do §22, písm. c), vyhlášky č. 505/2006 Sb.. Odborné sociální poradenství se týká jiných typů sociálních služeb.

První kapitola „Služba sociální prevence v kontextu sociálních služeb“ je zakončena podkapitolou 1.3. „Standardy kvality sociálních služeb“. Téma standardů kvality v sociálních službách by mělo spíše tvořit úvodní (obecnou) část kapitoly číslo 2. V případě stávajícího umístění je podkapitola 1.3. trochu mimo kontext. Kapitola by pak z mého pohledu zasloužila přehlednější výčet toho, co konkrétně Standardy kvality sociálních služeb obsahují, u individuálního plánování bych pak pro přehlednost uvítala výčet kritérií, tak jak jsou definovány v příloze č. 2 vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb.

Ve stejné kapitole se vyskytuje zkomolená věta: „V poskytování sociálních služeb je zdůrazňováno dodržování lidských práv osob při individuálním plánování.“ Správné znění uvedené věty podle původního zdroje je toto: „...dodržování lidských práv osob při individuálním poskytování služeb.“ (https://www.mpsv.cz/files/clanky/5966/4_vykladovy_sbornik.pdf).

Za nejslabší část bakalářské práce považuji druhou kapitolu. Z mého pohledu působí jako celek neuspořádaně. Některá tvrzení jsou pro mě nesrozumitelná např. „ ... zapojit uživatele do procesu plánování a samotnému výkonu sociální služby.“, „IP...musí citlivě reagovat na potřeby uživatele, které jsou spolu s ním ...kontrolovány.“ (str. 28). Autorka dále v této kapitole používá tvrzení (zejména v podkapitole 2.1 v posledním odstavci), ze kterých není patrné, jestli jde o její názor/zkušenost nebo jestli vychází z nějakého zdroje, který ovšem neuvádí.

Nejméně srozumitelná je pro mne podkapitola 2.2. „Účastníci individuálního plánování“. Část, kdy se autorka věnuje popisu „ideálního sociálního pracovníka“, uvádí vlastnosti/schopnosti (náklonnost, trpělivost, vcítění a odbornost), které by sociální pracovník měl při práci s uživatelem služby mít, s důrazem na první tři. Argumentem je však průzkum z roku 1999, který se zaměřoval na vztah zdravotnického personálu a obyvatel domova důchodců. Nevyváženě působí i důrazy na jednotlivé kompetence sociálních pracovníků, kdy na jedné straně zdůrazňuje význam aktivního naslouchání „...prioritně potřebuje vyslechnout“ a „Sociální pracovník by tedy měl v první řadě zaujmout postoj aktivního naslouchání...“ (str. 32) a jinde zase najdeme důraz na odborné vedení, zplnomocňování, předávání odpovědnosti. Tyto kompetence bohužel v textu nepropojuje. Podkapitola se nevěnuje „účastníkům individuálního plánování“, jak by čtenář očekával, ale věnuje se tématu kompetencí, obtížným situacím a nástrahám. Nalezneme zde např. tvrzení „... nejčastější chybou sociálních pracovníků je rozdmýchávání problémů a jeho případného řešení:“ (str. 32), které je pro mne nesrozumitelné, gramaticky chybné, a kde není jasné, odkud autorka čerpá.

V podkapitole 2.3. „Etapy individuálního plánování“ bych očekávala podrobnější rozpracování jednotlivých fází. Celý proces IP je zde ale popsán ve třech větách. Autorka se vůbec nevěnuje jednomu ze základních pilířů individuálního plánování, kterým je hodnocení spolupráce a individuálních plánů (resp. cílů) klientů.

O něco zdařilejší je z mého pohledu třetí kapitola „Charakteristika cílové skupiny“, zejména podkapitola 3.1., která je dobře strukturovaná a srozumitelná, pracuje s více zdroji, zaujímá více úhlů pohledu. Zde se pozitivně odráží autorčina znalost cílové skupiny a pravděpodobně i zájem o téma.

Ovšem tam, kde autorka přináší demografické údaje, opět není uveden zdroj. Se zdrojem z roku 1996 nakládá tak, jako by šlo o současný trend. Nezamyšlí se nad možnými změnami. Srovnání historických dat s aktuální situací by naopak práci velmi prospělo.

V úvodu poslední kapitoly teoretické části se autorka krátce zmiňuje o historii nestátní neziskové organizace Naděje jako spolku. Text zmiňuje období vzniku a pak až rok 2012, kterým končí. Bylo by vhodnější, kdyby zmapování historie bylo úplné nebo raději žádné. V podkapitole 4.1. s názvem „Veřejný závazek“ se autorka opírá o zdroj z roku 1998 a nepracuje s aktuálními informacemi, které mimo jiné vycházejí ze standardu č. 1 a organizace by je měla mít uvedené na svých webových stránkách. Kapitoly 1.2.1. a 1.2.2. a kapitola 4, by mohly být propojeny, a tím také logičtěji uspořádány. Podkapitola 4.4. věnovaná statistickým datům opět neuvádí žádné zdroje informací. Podkapitola 4.5. „Metodické materiály azylového Domu Naděje Praha – Vršovice“ hezky popisuje jednotlivé fáze individuálního plánování a je škoda, že se to obsahově neprojevovalo v podkapitole 2.3. s názvem „Etapy individuálního plánování“.

Praktická část práce zajímavě rozpracovává téma individuálního plánování. Má jasnou strukturu, potřebné náležitosti. Věnuje se konkrétním oblastem, má nastavený jasný cíl. Rozhovory odpověděly autorce na její otázky a vyplynula další témata, která mohou být dále mapována a rozvíjena (např. jak přizpůsobit IP podmínkám a možnostem služby vzhledem k cílové skupině a individuálním potřebám klientek).

I přes všechny své komentáře a připomínky si práce autorky cením. Po graficko-formální a jazykové stránce je většinou v pořádku. Téma je vhodné a aktuální, název práce souvisí s obsahem, cíl práce byl z mého pohledu naplněn. Zejména z praktické části je patrný zájem o problematiku a přístup zaměřený na potřeby a zájmy klientů.

Práci k obhajobě doporučuji a navrhuji hodnocení D

Otázky: 1) Má podle autorky služba azylového domu Naděje dobře nastavený systém IP a čím je to dané? Jaké změny by případně navrhovala?

2) Jak by se zachovala, pokud by klientka odmítala vytvářet IP nebo pokud by jej brala jako formalitu?

V.....dne

.....

podpis oponenta